6 Σεπτεμβρίου 2024

Βιωματικό εργαστήριο Οικο-Θεολογίας και Πολιτισμού στα Αστερούσια Όρη της Κρήτης από την Ιερά Μονή Κουδουμά

/ Γενικά Θέματα



Η Ιερά Μονή Κουδουμά, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης, τον Δήμο Γόρτυνας και τον Οργανισμό Έρευνας, Καινοτομίας και Πολιτισμού LOOX, φιλοξένησε από τις 22 έως τις 29 Αυγούστου 2024 το βιωματικό εργαστήριο Οικο-Θεολογίας και Πολιτισμού, υπό τον τίτλο /'φυ.sis/.

Πρόκειται για μια καινοτόμο πρωτοβουλία, η οποία αναδεικνύει την ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης μέσα από τα κείμενα της Βίβλου, την παράδοση του χριστιανικού πολιτισμού και την σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Στο βιωματικό αυτό εργαστήριο, το οποίο φιλοξενήθηκε στο Μουσείο Πνευματικής Κληρονομιάς & Ορθοδόξου Πολιτισμού Αστερουσίων στην Ιερά Μονή Κουδουμά,

διεξήχθη σειρά δράσεων, εκδηλώσεων και διαλέξεων, οι οποίες συνέδεσαν τη θεολογία με τη σύγχρονη οικολογική σκέψη, προωθώντας ένα πρότυπο βιώσιμης αποκεντρωτικής ανάπτυξης, πνευματικής αναζήτησης και καλλιτεχνικής έκφρασης.



Οι εργασίες ξεκίνησαν στις 23 Αυγούστου με την έκθεσης φωτογραφίας «Χαῖρε Ἀστερουσίων Πολιτεία» / Behold the land of Asterousia, κατά την οποία ο Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Κουδουμά, Αρχιμανδρίτης Μακάριος, καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και τόνισε τη σημασία τής Οικοθεολογίας στην κατανόηση της σχέσης μεταξύ ανθρώπου, σύμπαντος και Δημιουργού. Στη συνέχεια, ο λαογράφος κ. Γεώργιος Σταματάκης, με το ιδιαίτερο αφηγηματικό του ύφος, ξενάγησε τους επισκέπτες «Στα σπίτια των γονέων μας: Το ευτελές και ασήμαντο στη διαμόρφωση της πολιτιστικής ταυτότητας των Αστερουσίων». Τις επόμενες ημέρες, ακολούθησε πλήθος διαλέξεων από ακαδημαϊκούς, θεολόγους, εικαστικούς, περιβαλλοντολόγους, μουσικούς και καλλιτέχνες, οι οποίοι ανέλυσαν τη θεολογική διάσταση της φροντίδας για το περιβάλλον, όπως αυτή αποτυπώνεται στα κείμενα της Βίβλου και τη ζωή σύγχρονων Πατέρων, και τη σύνδεσή τους με την οικολογική ευαισθητοποίηση, ενώ παράλληλα οι καθηγητές μουσικής κ. Ευστάθιος Μακρής, κ. Ανδρέας Γιακουμάκης και κ. Χριστίνα Καλλιαρίδου ανέδειξαν τον ρόλος της εκκλησιαστικής μουσικής στη σύγχρονη λατρευτική ζωή και στην καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης, προβάλλοντας τη σύνδεση της μουσικής με τη φύση και την οικολογία.



Αξιοσημείωτη ήταν η συμβολή του καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Αθηνών, κ. Σωτηρίου Δεσπότη, ο οποίος με την εκτενή του γνώση και τη βαθιά θεολογική του σκέψη προσέφερε μια μοναδική προσέγγιση στη σύνδεση μεταξύ της Βίβλου και της σύγχρονης οικολογικής συνείδησης. Στις εισηγήσεις του, ο κ. Δεσπότης εστίασε στη βιβλική θεώρηση της Δημιουργίας και την ευθύνη του ανθρώπου ως φύλακα και κηδεμόνα της γης. Ανέλυσε το πώς οι Γραφές μπορούν να αποτελέσουν οδηγό για την περιβαλλοντική δράση, τονίζοντας ότι η οικολογία και η θεολογία δεν είναι δύο ξεχωριστά πεδία, αλλά άρρηκτα συνδεδεμένα, με τη φροντίδα για τη φύση να αποτελεί ουσιαστική έκφραση τής χριστιανικής πίστης. Ο λόγος του κ. Δεσπότη συνέβαλε ουσιαστικά στη διαμόρφωση ενός θεολογικού πλαισίου, το οποίο ενθάρρυνε τους συμμετέχοντες να αναλάβουν δράση για την προστασία του περιβάλλοντος, ενσωματώνοντας τις βιβλικές αξίες στην καθημερινή ζωή, την κοινωνική τους δραστηριότητα και το καλλιτεχνικό τους έργο. Παράλληλα, μέσω των βιωματικών δραστηριοτήτων και των καλλιτεχνικών εργαστηρίων ζωγραφικής, κεραμικής και αρχιτεκτονικής, τα οποία υποστήριξαν οι κα. Ολυμπιάδα Κελαϊδή, κα. Ευαγγελία Κελαϊδή και κα. Φρόσω Ποιμενίδου, οι συμμετέχοντες εξερεύνησαν την εφαρμογή των βιβλικών αρχών στην καθημερινή ζωή και την καλλιτεχνική έκφραση, ενώ, αξίζει να σημειωθεί πως οι φοιτητές της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Αθηνών, χρησιμοποιώντας χώμα και ξύλα, κατασκεύασαν πήλινες κατασκευές και χειροποίητες φωλιές για τα μικρά ζώα του μοναστηριού. Η πρωτοβουλία αυτή όχι μόνο ενίσχυσε τη βιοποικιλότητα της περιοχής, αλλά έδωσε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να εφαρμόσουν μέσα σε ένα μοναδικό σε ομορφιά και ησυχία φυσικό και λατρευτικό περιβάλλον στην πράξη τις θεολογικές αρχές της φροντίδας για την Κτίση, εκπληρώνοντας έτσι τον ρόλο τους ως διαχειριστές της γης και φροντιστές των ζώων, όπως περιγράφεται στη Γένεση.




LEGION


Χαῖρε
Ἀστερογεία
Πολιτεία



















Αυτή η σύνδεση ενισχύει την αντίληψη ότι η φροντίδα για τη φύση και τα πλάσματά της δεν είναι μόνον πράξη οικολογική, αλλά και έκφραση πίστης και δοξολογίας του Θεού, η οποία αντικατοπτρίζει την αγάπη και την αλληλεγγύη που πρέπει να δείχνει ο άνθρωπος για όλα τα πλάσματα της Δημιουργίας.

Από το πρόγραμμα δεν θα μπορούσε να απουσιάζει ο κ. Ζαχαρίας Καλοχριστιάκης, ο οποίος, ως ακούραστος δάσκαλος, ανέδειξε την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, διδάσκοντας με αφοσίωση τις τοπικές ιστορίες και τους θρύλους που έχουν καθορίσει την ταυτότητα των Αστερουσιανών κοινοτήτων και τη βαθιά τους σχέση με το φυσικό περιβάλλον.





Το εργαστήριο κορυφώθηκε, την Τρίτη 27 Αυγούστου, με μια ξεχωριστή βραδιά αφιερωμένη στην Οικοθεολογία, τον Πολιτισμό και την Αστροπαρατήρηση, στο Μετόχι των Τριών Ιεραρχών, στο Λουσούδι, στην κορυφή των Αστερουσίων. Η εκδήλωση αυτή, παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Γορτύνης και Αρκαδίας κ. Μακαρίου και πλήθους τοπικών παραγόντων και κατοίκων,

σηματοδότησε για άλλη μια φορά, την αναβίωση του ανώτατου πνευματικού κέντρου τεχνών και επιστημών, το οποίο λειτούργησε στο ίδιο μέρος τον 14ο αιώνα υπό την καθοδήγηση του λόγιου μοναχού και Αριστοτελιστή φιλοσόφου Ιωσήφ Φιλάγρη.



Την ίδια βραδιά, ο Δήμος Γόρτυνας, τίμησε τους νέους φοιτητές και φοιτήτριες από τα σχολεία της επικράτειάς του, που εισήχθησαν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ενώ οι θεατές διασκέδασαν μέσα από ένα οπτικοακουστικό θέαμα και μουσικοποιητικά δρώμενα εμπνευσμένα από το ανάγνωσμα του βιβλίου της Γενέσεως, ύμνους και ήχους από παραδοσιακά κρητικά όργανα του κ. Φραγκίσκου Μπαλτζάκη και επτά μουσικών, συνεργατών του. Επίσης, η κα. Μαρία Καλεντάκη μοιράστηκε με το κοινό μια ρίμα, την οποία έγραψε καθώς παρακολουθούσε το ερευνητικό πρόγραμμα. Επιπλέον, ξεναγήθηκαν στην αρχαιολογική ανασκαφή από την κα. Μαρία Σηφάκη, ενώ ειδικοί από τον Σύλλογο Φίλων Αστρονομίας Κρήτης, προσέφεραν εθελοντικά μια μοναδική εμπειρία αστροπαρατήρησης του ουράνιου θόλου. Τέλος, προσφέρθηκαν εδέσματα τοπικής γαστρονομίας δωρεάν για όλους.

Η Ιερά Μονή Κουδουμά επιβεβαιώνει τον ρόλο της ως πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο στα Αστερούσια Όρη, ενώ μέσω του Βιβλικού Εργαστηρίου Οικο-Θεολογίας και Πολιτισμού, η Μονή προωθεί την ιδέα ότι η φροντίδα για το περιβάλλον είναι όχι μόνο οικολογική, αλλά και μια βαθιά θεολογική και πνευματική πράξη. Δεσμεύεται να συνεχίσει να υποστηρίζει τέτοιες πρωτοβουλίες, συμβάλλοντας στην προστασία της πνευματικής και φυσικής κληρονομιάς των Αστερουσίων.











Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε από τον Οργανισμό Έρευνας, Καινοτομίας και Πολιτισμού LOOX, υπό την επιστημονική και καλλιτεχνικη επιμέλεια των εικαστικών νέων μέσων Λουκά Ζιάρα και Χρήστου Καλαϊτζόγλου, ενώ συμμετείχαν σπουδαίοι ερευνητές και καλλιτέχνες από τον διεθνή ακαδημαϊκό χώρο, μεταξύ αυτών ο κ. Σωτήριος Δεσπότης, Καθηγητής στη Θεολογική Σχολή Αθηνών, ο κ. Αθανάσιος Αντωνόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής στη Θεολογική Σχολή Αθηνών, η κα. Frosso Pimenides, Ομότιμη Καθηγήτρια στο The Bartlett School of Architecture του UCL, ο κ. Ευστάθιος Μακρής, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου και Αντιπρύτανης Ιονίου Πανεπιστημίου, ο κ. Ανδρέας Γιακουμάκης, Άρχων Μαΐστωρ και Διδακτικό Προσωπικό στην Πατριαρχική Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης, η κα. Χριστίνα Καλλιαρίδου, Διδάσκουσα στη «Διεύθυνση Παιδικής, Σχολικής και Νεανικής Χορωδίας» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, η κα. Ολυμπιάδα Κελαϊδή, Ζωγράφος και Διδακτικό Προσωπικό στο Τμήμα Εικαστικών Τεχνών της ΑΣΚΤ, η κα. Ευαγγελία Κελαΐδη, εικαστικός με ειδίκευση στη διδακτική της κεραμικής τέχνης σε παιδιά με τυφλότητα και ο κ. Φραγκίσκος Μπαλτζάκης, μουσικός και ερευνητής των παραδοσιακών πνευστών οργάνων της Κρήτης, ο οποίος μαζί με 7 μουσικούς επιμελήθηκαν μουσικά το πρόγραμμα. Την ομάδα έργου πλαισίωσε ένα σύνολο 6 ερευντητών/καλλιτεχνών από τον ευρύτερο χώρο της πολιτιστικής βιομηχανίας και 12 προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών της Θεολογικής Σχολής Αθηνών και της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Αθήνας. Αξίζει να σημειωθεί η συμμετοχή στο πρόγραμμα του συγγραφέα κ. Ζαχαρία Καλοχριστιανάκη, του λαογράφου κ. Γεωργίου Σταματάκη και της κα. Μαρίας Καλεντάκη, οι οποίοι ως γνήσιοι Αστερουσιανοί, συνέβαλαν στην ανάδειξη των τοπικών παραδόσεων και αξιών που συνδέουν την πνευματικότητα και το περιβάλλον με την τοπική κοινότητα. Τέλος, ο Σύλλογος Φίλων Αστρονομίας Κρήτης (Σ.Φ.Α.Κ.), συμμετείχε ενεργά προσφέροντας μια μοναδική εμπειρία παρατήρησης του νυχτερινού ουρανού.

ope.gr